

Det kongelige helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Oslo 13. sep 2018

Innspill – Folkehelsemeldingen 2019

Norges Optikerforbund takker for invitasjon til innspillsmøte 3. september 2018 i forbindelse med utarbeidelsen av Folkehelsemeldingen 2019. Flere av utfordringene skissert i innledningen av møtet gjelder også øyehelsefeltet.

Andelen eldre i befolkningen gir økende antall med behov for øyehelsetjenester. Samfunnet utvikles i en retning som gjør det stadig mer synskrevende. Øyefaget er et fagfelt med stadig ny teknologi og derved store muligheter for bedre bruk og utnyttelse av kompetanse og ressurser enn i dag. Bedre kommunikasjon og samarbeid på tvers i helsetjenesten, spesielt i førstelinjen, vil utløse positive synergier. Godt syn blant unge er med å sikre god skolegang og stimulere til læring og mestring.

Innspill gitt på parallellsesjon B

Norges Optikerforbund benyttet anledningen til å gi tre direkte innspill mot slutten av parallellsesjon B, og ble bedt av statsråd Åse Michaelsen om å også gi dette skriftlig:

Samarbeid i helsetjenesten:

Alle helsepersonellgrupper må ta et større ansvar for mangelen på samarbeid i helsetjenesten. Man må ønske å samarbeide med andre med ulik kompetanse enn sin egen som grunnlag for å bygge nettverk til pasientenes beste.

I mange år har det vært pekt på og snakket om viktigheten av samarbeid på tvers i helsetjenestene uten at dette har endret helsetjenestene i særlig grad. Folkehelsemeldingen kan være tydeligere i forhold til å vise til dette og gi klare og tydelige eksempler – både innenfor offentlig sektor og mellom offentlig og privat sektor.

Innen øyefaget begynner presset på spesialisthelsetjenesten å gå ut over pasientenes øyehelse. Tiden er inne for å diskutere oppgavedeling og standardiserte pasientforløp for å sikre tilgang til øyelegene.

Gi av egen kunnskap:

Helsepersonell bør bli flinkere til å gi av egen kunnskap, uten at dette nødvendigvis gir en direkte nytteverdi tilbake. Befolkningen har behov for mer kunnskap innen ulike områder for å kunne leve sine liv på en god måte.

Et eksempel er samarbeidet mellom Norges Blindeforbund, Universitetet i Sørøst-Norge og Norges Optikerforbund i forbindelse med årets Arendalsuke der det ble presentert en rapport som viser nytteverdien av å skape synsvennlige hjem. Forskning viser at det er en sammenheng mellom tilrettelegging av gode synsforhold og fallulykker, generell trivsel, matglede og psykisk helse.

Ingen av aktørene har noen direkte gevinst av å formidle slik informasjon, men kunnskapen om dette er viktig i befolkningen for eksempel for å hindre unødvendige fallulykker blant eldre. Folkehelsemeldingen kan gi positive innspill på hvordan ulike samfunnsutfordringer kan bli en del av informasjonsarbeidet til helsetjenesten.

Egenansvar:

På innspillsmøtet 3. september var det stor oppmerksomhet rundt samfunnets ansvar for enkeltmennesket og tiltak samfunnet burde bidra med for bedre folkehelse. Det var stort fokus på nytteverdien av systemtenkning i flere av innleggene.

Samfunnsansvaret er viktig, men en folkehelsemelding bør også fokusere på ansvaret vi hver enkelt har for å ta vare på egen helse. Det handler om alt fra å benytte egnet verneutstyr i jobb, sikkerhetsbelte ved bilkjøring til å holde kroppen i aktivitet. Det blir ingen effekt av lokale, regionale eller nasjonale tiltak hvis enkeltmenneskene ikke følger opp. Bevissthet og ansvar for egen helse må tydelig frem i Folkehelsemeldingen.

Andre innspill:

Diabetes:

Diabetes er hovedårsaken til synshemming og blindhet i arbeidsfør alder. I Norge er oppfølgingen av syn og synsfunksjonen hos personer med diabetes for dårlig. Ordningen er til vurdering i Helse- og omsorgsdepartementet.

Departementet bør benytte seg av muligheten som foreligger til å sørge for enklere og bedre øyehelsetjeneste for personer med diabetes ved å utnytte mulighetene som ligger i et tettere samarbeid i førstelinjehelsetjenesten mellom fastlege og optiker.

Optiker har kompetanse og teknologi til å følge opp en stor andel av personene med diabetes type 2. Målet om å få flere med sykdommen til å følge oppfølgingsrutinene ivaretas trolig bedre hvis tjenestene tilbys der folk bor, og ikke i dag som til dels sentraliserte tjenester med vanskelig tilgang.

Røykeslutt:

Det viktigste enkelttiltaket for bedre øyehelse i befolkningen er røykeslutt. Fire av fem er ikke kjent med at røyking skader synet. Røykeslutt har flere positive konsekvenser og alle virkemidler bør benyttes for å nå målet om færrest mulig røykere.

Helsedirektoratets veileder for røykeslutt viser til alle typer helsepersonell. Folkehelsemeldingen bør være tydeligere på helsepersonellrollen da det etter vår erfaring er mange helsepersonell som vegrer seg for å diskutere røykeslutt med sine pasienter.

Vennlig hilsen

Hans Torvald Haugo

Generalsekretær

Norges Optikerforbund